IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

Brussell, 9.1.2019
COM(2019) 1 final

RAPPORT TAL-KUMMISSJONI LILL-PARLAMENT EWROPEW, LILL-KUNSILL, LILL-KUMITAT EKONOMIKU U SOĊJALI EWROPEW U LILL-KUMITAT TAR-REĠJUNI

Il-prezzijiet u l-kostijiet tal-enerġija fl-Ewropa

{SWD(2019) 1 final}

1. INTRODUZZJONI

L-enerġija hija kruċjali għall-ħajja tagħna ta' kuljum: mid-dwal li nixgħelu filgħodu sas-sewqan lura d-dar wara x-xogħol filgħaxija; mit-tisħin tad-djar tagħna u t-tħaddim ta' sptarijiet, skejjel u uffiċċji sal-operazzjonijiet industrijali. It-tranżizzjoni lejn enerġija nadifa hija essenzjali sabiex it-tibdil fil-klima jiġi indirizzat b'mod sostanzjali. Il-prestazzjoni ekonomika tagħna u r-relazzjonijiet ġeopolitiċi globali tagħna huma msawra mill-enerġija. Għalhekk, il-monitoraġġ u l-fehim tal-motivaturi tal-passat u tal-ġejjieni tal-prezzijiet u l-kostijiet tal-enerġija jipprovdu informazzjoni ta' sfond kruċjali għad-diskussjonijiet dwar il-politika tal-enerġija u tal-klima u għall-iżviluppi ekonomiċi fl-UE.

Is-settur tal-enerġija u l-politika tal-enerġija qegħdin jevolvu sabiex jippermettu t-tranżizzjoni lejn enerġija nadifa. Fl-UE u l-Istati Membri tagħha, qegħdin jiġu implimentati pjanijiet u perkorsi sabiex jintlaħqu l-miri miftiehma dwar l-enerġija u l-klima għall-2030, id-disinn tas-swieq tal-elettriku u tal-gass qiegħed jevolvi u qed jiġi implimentat it-titjib. Il-politiki u l-miżuri għall-appoġġ tal-innovazzjoni u l-investiment qegħdin jiżviluppaw kontinwament u l-Kummissjoni Ewropea reċentement adottat l-istrateġija fit-tul tagħha għat-tnaqqis tal-emissjonijiet tal-gassijiet serra sal-2050[1], skont l-impenji tal-Ftehim ta' Pariġi dwar il-Klima.

Dan ir-rapport, u d-dokument ta' ħidma tal-persunal li jakkumpanjah, jippreżenta *data* dettaljata u analiżi tax-xejriet fil-prezzijiet u l-kostijiet tal-enerġija għall-unitajiet domestiċi u l-industrija, għall-prodotti tal-elettriku, tal-gass u taż-żejt fl-UE kollha, fl-Istati Membri u fis-sħab kummerċjali tagħna. Ir-rapport jeżamina wkoll id-*data* dwar it-tassazzjoni, id-dħul u s-sussidji fuq l-enerġija. Il-biċċa l-kbira tad-*data* tar-rapport ġejja mill-Eurostat (issupplimentata minn studji settorjali u *data* oħra miġbura speċifikament). Ħarsa lejn ix-xejriet fil-prezzijiet tgħin sabiex jiġu vvalutati l-kompetizzjoni u r-relazzjonijiet bejn il-produtturi u l-konsumaturi fis-swieq tal-enerġija. Ħarsa lejn ix-xejriet fil-kostijiet tgħin sabiex jiġi vvalutat l-impatt fuq il-prekarjetà enerġetika, fuq il-kompetittività industrijali u l-affordabbiltà tal-enerġija b'mod ġenerali u fuq l-effiċjenza tad-disinni tas-suq. Din tgħin ukoll sabiex tiġi vvalutata l-effikaċja tar-reġimi ta' sussidji, il-konsegwenzi għall-baġits u d-dħul nazzjonali u l-ħtiġijiet għall-investiment fis-settur Ewropew tal-enerġija fi tranżizzjoni.

Dan ir-rapport jenfasizza l-volatilità kontinwa tal-prezzijiet tal-enerġija, partikolarment dawk għal prezzijiet tal-fjuwils fossili stabbiliti globalment, li ż-żidiet reċenti fil-prezzijiet tagħhom għandhom impatt sinifikanti fuq l-ekonomija tal-UE u jgħollu l-kont tal-enerġija tal-UE. Iż-żidiet fil-prezzijiet jenfasizzaw ir-raġunament ekonomiku b'saħħtu għad-dekarbonizzazzjoni tal-UE u jżidu l-benefiċċji ekonomiċi tad-dekarbonizzazzjoni. Ir-rapport jivvaluta wkoll it-titjib kontinwu fit-tħaddim tas-swieq tal-enerġija tal-Ewropa u l-qafas leġiżlattiv relatat. Dan huwa importanti minħabba li swieq tal-enerġija effiċjenti se jbaxxu l-kostijiet tal-enerġija, iżommu l-industrija kompetittiva, iżda wkoll jipprovdu d-dħul meħtieġ sabiex fil-ġejjieni jiġi ffinanzjat investiment kbir fis-settur.

L-esplorazzjoni tar-rapport dwar il-kostijiet tal-enerġija tenfasizza l-ħtieġa li jiġu protetti unitajiet domestiċi vulnerabbli u li jiġi żgurat li l-industrija ma titqiegħedx fi żvantaġġ u titbiegħed. L-indirizzar ta' dawn l-aspetti tranżitorji u distributtivi tat-tranżizzjoni tal-enerġija se jiżgura li t-tranżizzjoni u l-kisba mill-UE tal-impenji tagħha tal-Ftehim ta' Pariġi dwar il-Klima jipprovdu opportunitajiet ekonomiċi kemm għall-industrija kif ukoll għall-unitajiet domestiċi bl-istess mod.

[1] COM(2018)773

2. XEJRIET FIL-PREZZIJIET TAL-ENERĠIJA

Dan ir-rapport jipprovdi *data* u evidenza dwar ix-xejriet tal-prezzijiet bl-ingrossa u bl-imnut għal prodotti tal-elettriku, tal-gass u tal-petroleum, għall-UE, l-Istati Membri u ċerti pajjiżi tal-G20.

1.1. PREZZIJIET TAL-ELETTRIKU

Fis-suq tal-elettriku bl-ingrossa, iż-żieda fl-akkoppjarment tas-swieq u l-interkonnetturi qiegħda b'mod ċar toħloq konverġenza tal-prezzijiet (indikazzjoni ta' swieq iktar effiċjenti[2]), ħlief matul żidiet qawwija u tnaqqis estrem fil-prezz meta d-differenzi fil-provvista lokali jkunu kbar wisq biex jiġu aġġustati fost l-Istati Membri. Filwaqt li ż-żieda fil-penetrazzjoni tal-enerġija rinnovabbli ġeneralment tnaqqas il-prezzijiet fis-swieq spot, ix-xejriet globali tal-prezzijiet għadhom iddominati mill-prezzijiet tal-faħam u tal-gass, li ġeneralment jiffissaw il-prezz marġinali u huma responsabbli, pereżempju, għaż-żieda fil-prezz mis-sajf tal-2016 (aggravat mix-xitwa estrema tal-bidu tal-2017).

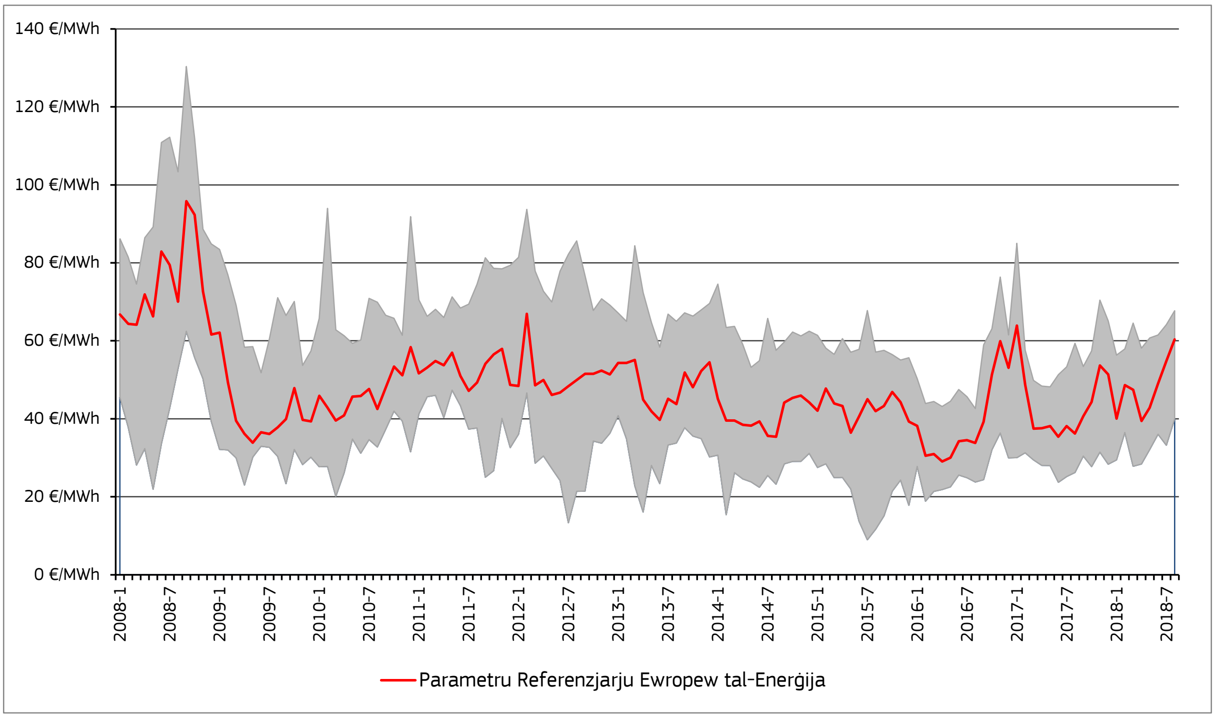

Illustrazzjoni 1 — Prezzijiet tal-elettriku bl-ingrossa fix-xahar; firxa ta' prezzijiet massimi u minimi — Sorsi: Platts, Swieq tal-enerġija Ewropej

Il-paraguni internazzjonali jkomplu juru li l-prezzijiet reali tal-elettriku bl-ingrossa tal-UE huma iktar għoljin minn dawk fl-Istati Uniti, il-Kanada jew ir-Russja (fejn l-enerġija hija pprovduta l-iktar permezz ta' idroġenu u fjuwils fossili indiġeni), iżda inqas minn dawk fiċ-Ċina, il-Ġappun, il-Brażil u t-Turkija.

Fl-2017, il-prezzijiet tal-bejgħ bl-imnut tal-unitajiet domestiċi tal-UE naqsu għall-ewwel darba mill-2008. Ix-xejra ta' żidiet fil-ħlasijiet u t-taxxi tan-netwerk, u l-imposti waqfet. L-imposti ma żdiedux, parzjalment minħabba t-tnaqqis fil-kostijiet unitarji tal-investimenti fl-enerġija rinnovabbli li naqqsu d-dħul meħtieġ sabiex isir investiment. It-taxxi u l-imposti jiffurmaw 40 % tal-prezzijiet medji tal-elettriku tal-UE.

[2] Il-prezzijiet tal-elettriku saru 21 % inqas mifruxa matul l-aħħar għaxar snin u l-kummerċ intra-UE żdied.

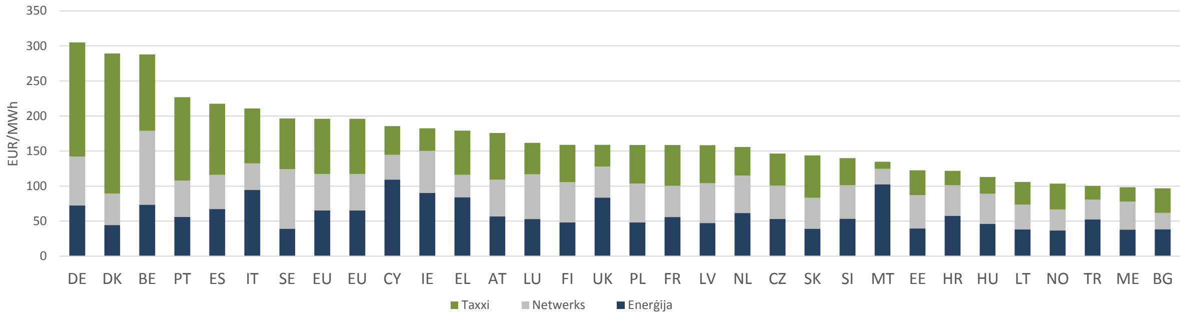

Illustrazzjoni 2 — Il-prezzijiet tal-elettriku tal-unitajiet domestiċi fl-2017 (l-iktar medda rappreżentattiva ta' konsum) — Sors: DĠ ENER ġbir ta' *data* intern[3]

Il-prezzijiet tal-industrija (unitajiet mhux domestiċi) ilhom jonqsu mill-2015 minħabba komponenti tal-prezz tal-enerġija iktar baxxi. Ħafna drabi, (għal raġunijiet ta' kompetittività) l-industrija tiffaċċja taxxi u imposti tal-elettriku iktar baxxi mill-unitajiet domestiċi jew hija eżenti minnhom, u tiffaċċja wkoll ħlasijiet tan-netwerk iktar baxxi.

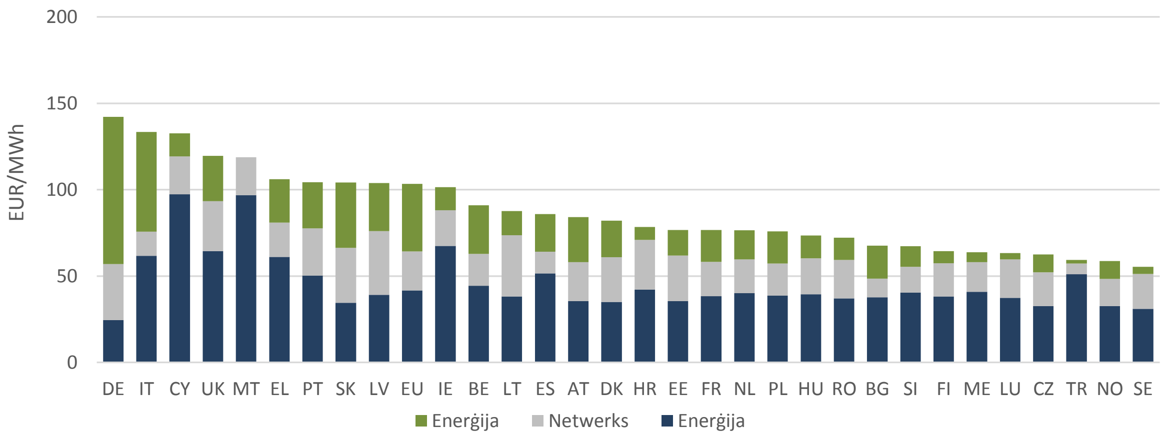

Illustrazzjoni 3 — Prezzijiet tal-elettriku industrijali fl-2017 — Sors: DĠ ENER ġbir ta' *data* intern

B'kunsiderazzjoni tal-appoġġ mogħti lill-industrija u t-tħassib ġenerali li l-industrija Ewropea għandha tkun tista' tikkompeti b'mod ġust fis-swieq internazzjonali, huwa utli wkoll li jiġi esplorat it-tqabbil tal-prezzijiet bl-imnut tal-UE ma' dawk tas-sħab kummerċjali internazzjonali. L-iktar tqabbil reċenti juri li b'mod ġenerali x-xejra storika tibqa' l-istess: Il-prezzijiet (reali) bl-imnut tal-UE huma ogħla minn dawk fl-Istati Uniti, il-Kanada, ir-Russja, iċ-Ċina u t-Turkija, iżda inqas minn dawk fil-Ġappun u l-Brażil. Il-prezzijiet bl-imnut ġeneralment huma inqas volatili mis-swieq bl-ingrossa peress li l-bejjiegħa bl-imnut jipprovdu l-iktar kuntratti ta' prezz fiss bi ftit ipprezzar dinamiku sabiex jirriflettu l-kostijiet reali tal-provvista tal-enerġija viżibbli fil-prezzijiet bl-ingrossa.

---

[3] Il-prezz tal-medda "L-iktar rappreżentattiva" huwa l-prezz li nbiegħ l-iktar elettriku bih lill-unitajiet domestiċi f'kull pajjiż. Il-medda l-iktar rappreżentattiva tvarja minn pajjiż għall-ieħor mill-medda DB għall-medda DE tal-Eurostat.

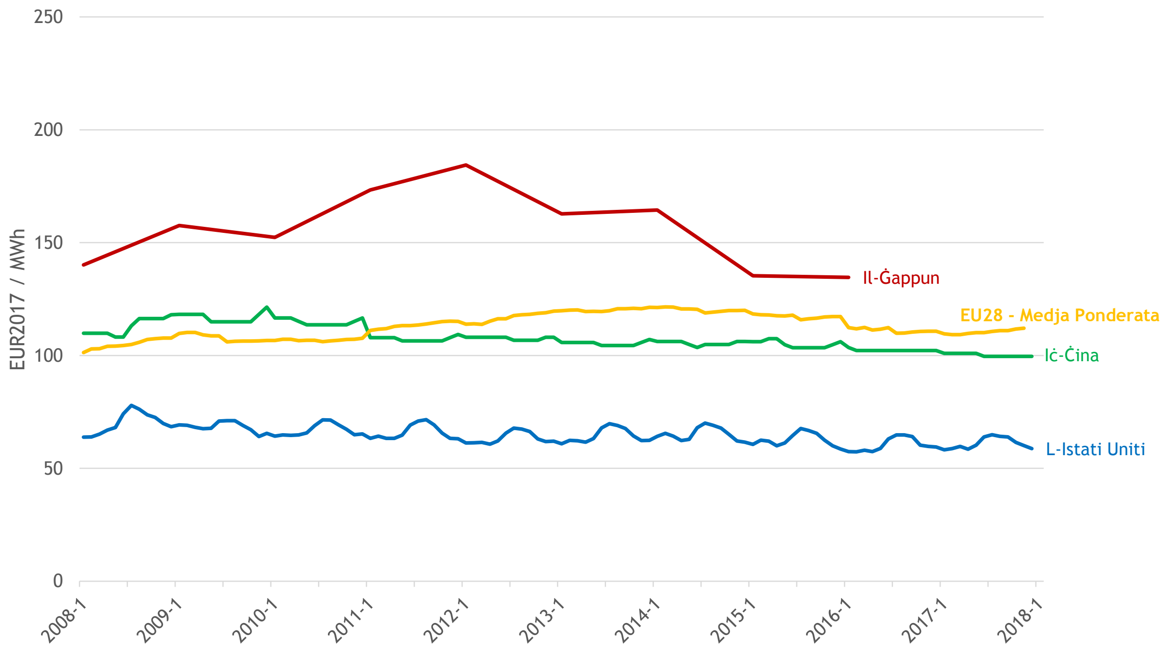

Illustrazzjoni 4 — Prezzijiet tal-elettriku bl-imnut għall-industrija — Sorsi: Eurostat, CEIC u AIE

Il-bidliet fil-prezzijiet tal-elettriku huma ddominati minn taxxi u imposti (li sa ftit ilu kienu qiegħdin jogħlew), għalkemm sar tnaqqis reċenti żgħir minn tnaqqis għal żmien qasir fil-prezzijiet tal-gass u tariffi tan-netwerk stabbli.

1.2. PREZZIJIET TAL-GASS

Filwaqt li l-prezzijiet tal-elettriku huma parzjalment stabbiliti bħala riżultat tal-prezzijiet tal-fjuwils fossili (b'fatturi oħrajn, iktar nazzjonali jew reġjonali li jsawru l-prezz ukoll), il-prezzijiet tal-gass naturali huma bbażati fuq il-prezzijiet globali tal-fjuwils fossili — inkluż taż-żejt. Ovvjament id-dispersjoni kbira bejn il-prezzijiet tal-gass fl-2011-2014 naqset bit-tkabbir tas-swieq tal-LNG globali u provvisti oħrajn; madankollu, reċentement, l-irkupru ekonomiku u ż-żieda fil-prezzijiet taż-żejt wasslu għal prezzijiet tal-gass iktar għoljin. Kif innotat mill-President Juncker f'Lulju 2018, l-UE tibqa' suq miftuħ għal żieda fl-esportazzjonijiet tal-gass tal-Istati Uniti [4]. Il-konverġenza tal-prezzijiet Ewropej u Asjatiċi fix-xhur tar-rebbiegħa u tas-sajf tista' tkun partikolarment vantaġġuża sabiex timtela l-ħażna. Il-pajjiżi produtturi (l-Istati Uniti, ir-Russja, il-Kanada) għad għandhom l-iktar baxxi baxxi mill-importaturi netti (il-Ġappun, iċ-Ċina, il-Korea), bl-UE tinsab fin-nofs.

[4] http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-4920_mt.htm

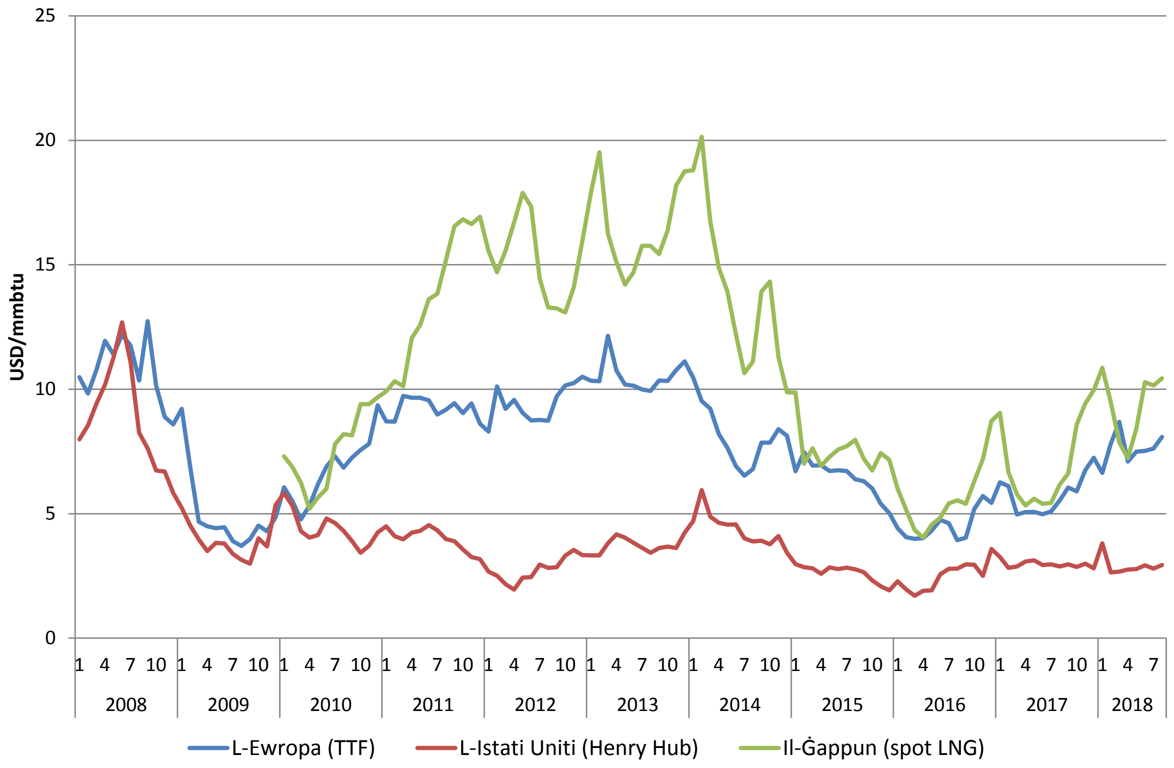

Illustrazzjoni 5 — Prezzijiet tal-gass bl-ingrossa Ewropej, tal-Istati Uniti u Ġappuniżi — Sorsi: Platts, Thomson Reuters

Is-swieq tal-gass bl-ingrossa tal-UE huma ntaxxati b'rati iktar baxxi għan-negozju, għal raġunijiet ta' kompetittività, u għall-unitajiet domestiċi f'xi Stati Membri, fejn il-gass kien issors ewlieni ta' tisħin tal-unitajiet domestiċi u għalhekk ħtieġa primarja. Għalhekk fil-biċċa l-kbira, il-prezzijiet bl-imnut huma ddeterminati mill-prezzijiet bl-ingrossa u l-komponent tal-enerġija jammonta għal 80 % tal-prezz. F'termini assoluti, il-komponent tal-enerġija naqas b'2.4 % fis-sena għall-konsumaturi industrijali u sar 11 % inqas mifrux matul l-aħħar għaxar snin li jindika l-progress lejn it-tlestija tas-suq uniku tal-gass. Interessanti wkoll li wieħed jinnota t-taxxi u l-imposti l-iktar baxxi li jiffaċċjaw il-konsumaturi industrijali kbar tal-enerġija, meta mqabbla mal-konsumaturi industrijali medji tal-enerġija.

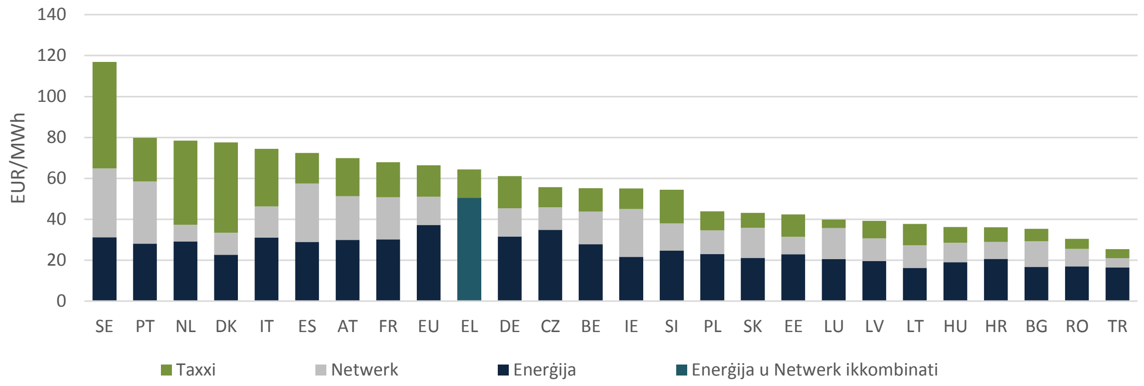

Illustrazzjoni 6 — Prezzijiet tal-gass tal-unitajiet domestiċi fl-2017 — Sorsi: DĠ ENER ġbir ta' *data* intern[5]

[5] Id-*data* għall-Greċja hija għall-2015

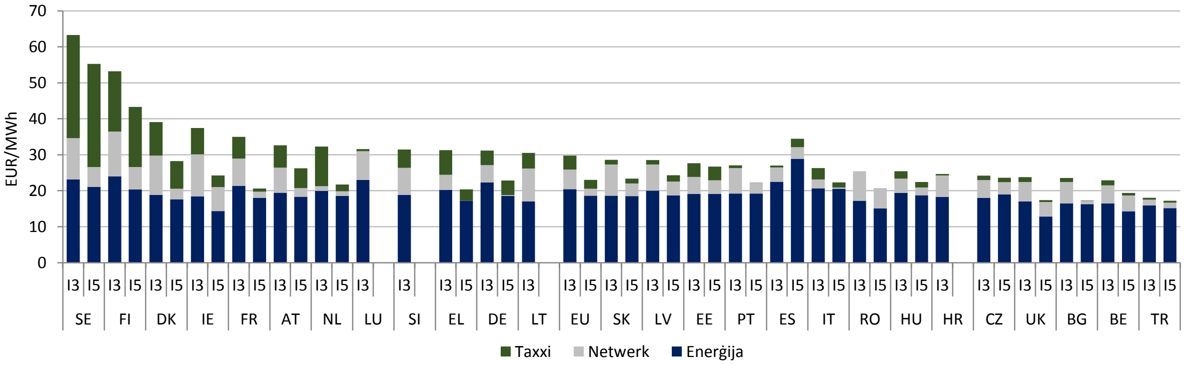

Illustrazzjoni 7 — Prezzijiet tal-gass industrijali medji u kbar fl-2017 — Sors: DĠ ENER ġbir ta' *data* intern

1.3. PREZZIJIET TAŻ-ŻEJT

Wara t-tnaqqis fil-prezzijiet fl-2014-2016, il-prezzijiet taż-żejt mhux raffinat ġeneralment reġgħu qegħdin jiżdiedu. Iż-żieda li bdiet fir-rebbiegħa tal-2016, kienet immotivata minn fatturi globali (it-tkabbir fid-domanda, l-imġiba strateġika tal-OPEC, it-tensjonijiet tal-Lvant Nofsani, it-tħabbira tas-sanzjonijiet tal-Istati Uniti fuq l-Iran, eċċ.). L-iżviluppi fir-rata tal-kambju jżidu wkoll mal-inċertezza tal-prezzijiet, minħabba li s-swieq globali tal-enerġija huma komunement denominati f'dollari Amerikani pjuttost milli bbażati fuq l-euro.

L-ishma fiskali relattivament għoljin tal-prezzijiet bl-imnut tal-prodotti taż-żejt fl-Istati Membri tal-UE jnaqqsu l-impatt tal-volatilità tal-prezz taż-żejt. Madankollu, sa nofs l-2018, il-prezzijiet bl-imnut reġgħu lura għal-livelli tal-2015.

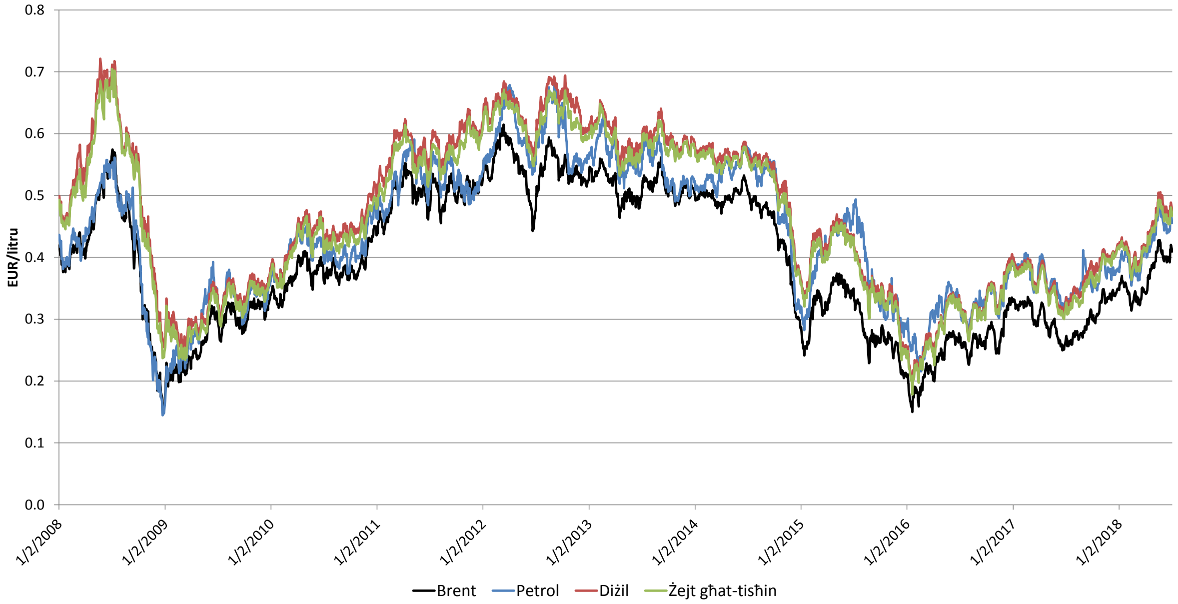

Illustrazzjoni 8 — Prezzijiet bl-ingrossa Ewropej taż-żejt mhux raffinat (Brent) u petrol, diżil u żejt għat-tisħin — Sors: Platts, BĊE

Il-prezzijiet tal-fjuwils fossili li qegħdin jogħlew huma tfakkira u inċentiv għall-UE sabiex tiżdied l-effiċjenza enerġetika u jitħaffu l-isforzi ta' dekarbonizzazzjoni u t-tranżizzjoni tal-enerġija. Il-prezzijiet taż-żejt u tal-gass huma stabbiliti fis-swieq globali. Dawn huma volatili

skont il-bidliet fid-domanda u l-provvista globali, u ilhom jiżdiedu (b'mod ġenerali) mill-2016, filwaqt li jfakkru lil ħafna mill-Istati Membri tal-UE dwar il-pożizzjoni tagħhom "dipendenti fuq ix-xerrej" bħala importaturi netti. Il-prezzijiet tal-elettriku jvarjaw indirettament ukoll minħabba l-prezzijiet tal-fjuwils fossili. Għalhekk, l-UE għadha esposta għall-forzi esterni tas-suq u l-ġeopolitika, filwaqt li tħalli lill-industrija u lill-unitajiet domestiċi vulnerabbli għal bidliet fil-prezzijiet u taffettwa l-bilanċ kummerċjali u l-prestazzjoni tal-ekonomija ġenerali. L-immudellar tal-Kummissjoni Ewropea juri li l-prezzijiet taż-żejt ta' medjament 75 US$/bittija fl-2018[6], inaqqsu l-PDG tal-UE b'madwar 0.4 % fl-2018 u fl-2019, u jżidu l-inflazzjoni b'0.6 punti perċentwali fl-2018, meta mqabblin ma' dawk mistennija kieku l-prezzijiet taż-żejt baqgħu fil-livelli tal-2017[7].

Ir-rispons tal-politika tal-UE sabiex tipproteġi lilha nnifisha kontra forzi bħal dawn jinkludi t-titjib tal-funzjonament tas-suq intern u d-dekarbonizzazzjoni tal-ekonomija Ewropea; il-politika tal-UE dwar l-enerġija u l-klima tnaqqas id-dipendenza fuq il-provvisti globali tal-fjuwils fossili.

2. KOSTIJIET TAL-ENERĠIJA

Għall-unitajiet domestiċi u n-negozji tal-Ewropa, il-kost ġenerali tal-enerġija huwa l-element importanti (u mhux biss il-prezz) fil-każ tal-fehim tal-kwistjoni tal-affordabbiltà u l-kompetittività. Għall-kuntrarju tal-kapaċità tagħna li naffettwaw il-prezzijiet globali tal-fjuwils fossili, l-għażliet kosteffettivi sabiex jitnaqqas il-konsum u jinbidel it-tip ta' enerġija li nikkunsmaw *huma* disponibbli.

Biex wieħed jifhem liema setturi u industriji għandhom jiġu appoġġati, u kif l-aħjar jiġu pprovduti politiki u miżuri għall-mitigazzjoni tal-effetti negattivi tal-kostijiet tal-enerġija, huwa utli li tiġi esplorata fid-dettall in-natura ta' dawn il-kostijiet, kemm għall-unitajiet domestiċi kif ukoll għan-negozji, inklużi id-diversi industriji li jużaw ħafna l-enerġija.

2.1. IL-KONT TAL-ENERĠIJA TAL-UE

Biex nibdew minn perspettiva makroekonomika, indikatur ewlieni tal-impatt tal-prezzijiet globali tal-fjuwils fossili huwa l-"kont tal-importazzjoni" li l-UE tħallas lill-fornituri tal-fjuwils fossili f'pajjiżi oħrajn. Fl-2017, dan kien stmat li hu ta' EUR 266 biljun, żieda ta' 26 % meta mqabbel mal-2016 (iżda 34 % inqas mill-ammont massimu ta' EUR 400 biljun tal-2013). Iż-żieda fil-prezz taż-żejt hija l-kawża ewlenija ta' din iż-żieda fejn iż-żejt huwa responsabbli għal 68 % tal-kont totali tal-importazzjoni fl-2017, il-gass għal 28 %, u l-faħam għal 4 %.

L-importazzjonijiet tal-fjuwils fossili għandhom impatt sinifikanti fuq il-bilanċ kummerċjali tal-UE, li jirrifletti d-dipendenza tal-UE fuq l-enerġija u jenfasizza l-kost ekonomiku tal-esponiment tal-fjuwils fossili. Il-kost għandu impatt dirett u sinifikanti fuq it-tkabbir ekonomiku ġenerali. L-UE għadha dipendenti ħafna fuq l-importazzjonijiet tal-fjuwils fossili u suġġetta għall-impatt ta' prezzijiet volatili globali tal-fjuwils fossili (speċjalment taż-żejt). It-tnaqqis fl-importazzjonijiet tal-faħam u l-kontribuzzjoni tal-faħam fir-rigward tal-kont tal-importazzjoni huwa parzjalment attribwibbli għall-penetrazzjoni li dejjem qed tikber tal-enerġija rinnovabbli fit-taħlita elettrika tal-UE. Iżda għalkemm il-kont tal-enerġija naqas flimkien mal-prezzijiet globali taż-żejt u tal-gass, reġa' beda jogħla hekk kif bdew jogħlew il-

[6] U 70 US$/bittija fl-2019.

[7] Il-kalkoli tal-Kummissjoni stess ibbażati fuq l-immudellar intern (il-mudell globali tal-Kummissjoni Ewropea għal diversi pajjiżi). Il-medja annwali fl-2018 tista' tkun kemxejn inqas minn din is-suppożizzjoni.

prezzijiet. U l-kont jista' jikber saħansitra iktar malajr skont l-inċertezza u l-volatilità tar-rati tal-kambju mid-dollaru Amerikan għall-euro. Id-denominazzjoni tat-tranżazzjonijiet tal-komoditajiet tal-enerġija importati f'euro tista' tgħin sabiex titnaqqas l-inċertezza tal-kostijiet tagħhom[8].

2.2. IN-NEFQA TAL-UNITAJIET DOMESTIĊI FUQ L-ENERĠIJA

L-unitajiet domestiċi tal-Ewropa jonfqu ammont varjabbli tad-dħul tagħhom fuq l-enerġija, skont in-nefqa ġenerali tal-unitajiet domestiċi tal-Istat Membru. Fl-2015[9], 9.8 % tan-nefqa tal-ifqar għaxra fil-mija tal-unitajiet domestiċi intefqu fuq l-enerġija, eskluż it-trasport. L-unitajiet domestiċi bi dħul medju nefqu 6 % tan-nefqa tagħhom fuq l-enerġija, u l-unitajiet domestiċi bi dħul ogħla nefqu saħansitra inqas. Fl-UE jseħħu wkoll varjazzjonijiet, fejn unitajiet domestiċi Ewropej tat-Tramuntana u tal-Punent jonfqu 4-8 % u dawk Ewropej Ċentrali u tal-Lvant jonfqu 10-15 %.

Il-miżuri li jindirizzaw il-faqar enerġetiku tradizzjonalment iffokaw fuq l-appoġġ tal-prezz jew it-tnaqqis tal-prezz. Intużaw prezzijiet irregolati sabiex jiġu stabbiliti prezzijiet tal-enerġija għal kulħadd. Din il-miżura mhix immirata lejn l-unitajiet domestiċi bi dħul baxx u ddgħajjef ukoll l-inċentivi tal-prezzijiet, kemm għall-produtturi kif ukoll għall-konsumaturi, filwaqt li tfixkel l-użu ta' teknoloġiji bħal arloġġi intelliġenti. Il-kompetizzjoni tas-suq bl-imnut hija mistennija li ġġib dejjem iktar benefiċċji għall-unitajiet domestiċi kollha. B'mod partikolari, kumpaniji tal-elettriku bl-imnut f'diversi Stati Membri introduċew "kuntratti bi prezzijiet dinamiċi" li japprofittaw minn teknoloġiji ġodda sabiex jipprovdu pprezzar flessibbli u li jirrispondi għas-suq permezz ta' servizzi awtomatizzati u arloġġi intelliġenti. Dan jista' jagħti s-setgħa lill-unitajiet domestiċi u jnaqqas il-kont tal-enerġija tagħhom, anke mingħajr ma jkun hemm bżonn ta' bidla fl-imġiba tagħhom. Għall-unitajiet domestiċi b'konsum modest tal-elettriku, l-użu ta' dawn il-kuntratti ġie stmat li jwassal għal iffrankar annwali fil-firxa bejn it-22 % u s-70 % tal-komponent tal-provvista tal-enerġija fil-kont annwali. Fil-każ tal-gass naturali, huma mistennija biss benefiċċji kemm kemm iktar baxxi.

Lil hinn mill-miżuri tal-ipprezzar tal-unitajiet domestiċi għall-immaiġġjar tal-prezzijiet tal-enerġija, l-UE tinsab fuq quddiem fid-dinja fir-rigward tal-politiki dwar l-effiċjenza enerġetika u l-miżuri għat-tnaqqis tal-kostijiet. L-użu ta' tagħmir għall-effiċjenza enerġetika skont ir-reġim tal-ekodisinn u t-tikkettar tal-enerġija stabbilit mill-UE, u r-rinnovazzjonijiet tal-bini ffaċilitati mil-leġiżlazzjoni tal-UE u l-iskemi ta' finanzjament nazzjonali u tal-UE, huma kollha mezzi sabiex jitnaqqas il-konsum tal-enerġija u b'hekk il-kontijiet tal-enerġija tal-unitajiet domestiċi.

2.3. KOSTIJIET TAL-ENERĠIJA INDUSTRIJALI

Peress li huma tant sinifikanti għat-tkabbir ekonomiku u l-prosperità tal-Ewropa, il-kostijiet tal-enerġija għan-negozji Ewropej għandhom jiġu mmonitorjati wkoll. Il-firxa u l-impatt tal-kostijiet tal-enerġija jvarjaw b'mod wiesa' bejn is-setturi differenti tal-ekonomija:

Tabella 1 — Is-sehem tal-enerġija tal-kostijiet tal-produzzjoni tal-industrija fis-setturi kollha

Eżempji ta' setturi	Sehem tal-enerġija tal-kostijiet tal-produzzjoni (firxa)
Negozju Ewropew medju	0-3 %
Kompjuters u elettronika, vetturi bil-mutur, tagħmir ieħor tat-trasport	1 %

[8] COM(2018)796 "Lejn rwol internazzjonali aktar b'saħħtu tal-euro"

[9] L-iktar *data* reċenti tal-Eurostat disponibbli dwar in-nefqa tal-enerġija tal-unitajiet domestiċi (eskluż it-trasport)

Immaniġġjar tal-iskart u akkomodazzjoni u ristoranti	3-5 %
Setturi li jużaw ħafna l-enerġija fil-manifattura *Siment, ġir u ġibs, Materjali tal-bini tat-tafal, Polpa u karta, Ħġieġ, Ħadid u azzar, Sustanzi kimiċi bażiċi, Metalli li ma fihomx ħadid*	3-20 %

Sors: Eurostat, Trinomics[10]

B'konferma ta's-sejbiet preċedenti mir-rapport tal-2016 dwar il-prezzijiet u l-kostijiet tal-enerġija, l-ishma tal-kost tal-enerġija fil-kostijiet tal-produzzjoni ilhom jonqsu għall-maġġoranza l-kbira tas-setturi studjati bejn l-2008 u l-2015 (l-aħħar *data* disponibbli), fejn l-iktar tnaqqis sinifikanti jirriżulta f'xi setturi li jużaw ħafna l-enerġija. L-ammont aggregat tal-kost tal-enerġija tas-setturi studjati naqas bi 8 % bejn l-2010-2015. Dan ġara minkejja ż-żieda fil-prezzijiet, l-effetti tal-produzzjoni stabbli u parzjalment minħabba t-titjib fl-intensità tal-enerġija. Il-kostijiet tal-enerġija ma kkontribwixxewx għal żieda fil-kostijiet totali tal-produzzjoni fil-maġġoranza vasta tas-setturi tal-manifattura analizzati matul dawn l-aħħar snin. Madankollu, dan ma kienx il-każ għas-sottosetturi kollha fis-setturi li jużaw ħafna l-enerġija. Pereżempju, għall-aluminju primarju, il-kostijiet tal-enerġija żdiedu u rrappreżentaw 40 % tal-kostijiet totali tal-produzzjoni fl-2017.

L-intensità tal-enerġija tvarja konsiderevolment fis-setturi studjati skont il-proċessi tal-produzzjoni. L-intensità tal-enerġija naqset, b'mod ġenerali, fl-azzar, ir-raffineriji, il-karta, it-trasport fuq l-art, il-gass elettriku, minjieri u agrikoltura oħra, u żdiedet fis-siment, il-prodotti taż-żerriegħa, l-istabbilimenti tal-isserrar u s-sustanzi kimiċi, u baqgħet relattivament stabbli fis-setturi li jużaw inqas l-enerġija. Madankollu, ir-riżultati jistgħu jvarjaw b'mod sinifikanti fis-sottosetturi fl-istess settur industrijali.

Filwaqt li huwa diffiċli li tinstab *data* paragunabbli bejn il-pajjiżi, l-istudji mnedija mill-Kummissjoni Ewropea ppermettew xi tqabbil. Id-*data* għas-setturi disponibbli turi li l-ishma tal-kost tal-enerġija fil-kostijiet tal-produzzjoni fl-UE ġeneralment huma ogħla milli fl-Asja (il-Ġappun, il-Korea t'Isfel) u paragunabbli mal-Istati Uniti (bl-eċċezzjoni tal-aluminju jew l-azzar, b'inqas ishma tal-kostijiet tal-enerġija fl-Istati Uniti). L-intensità tal-enerġija fis-setturi tal-UE studjati hija sistematikament iktar baxxa milli fiċ-Ċina u t-Turkija u paragunabbli mal-Istati Uniti, għalkemm b'varjazzjoni konsiderevoli skont is-settur.

[10] Studju dwar "Prezzijiet,. kostijiet u sussidji tal-enerġija u l-impatt tagħhom fuq l-industrija u l-unitajiet domestiċi" minn Trinomics et altri (2018).

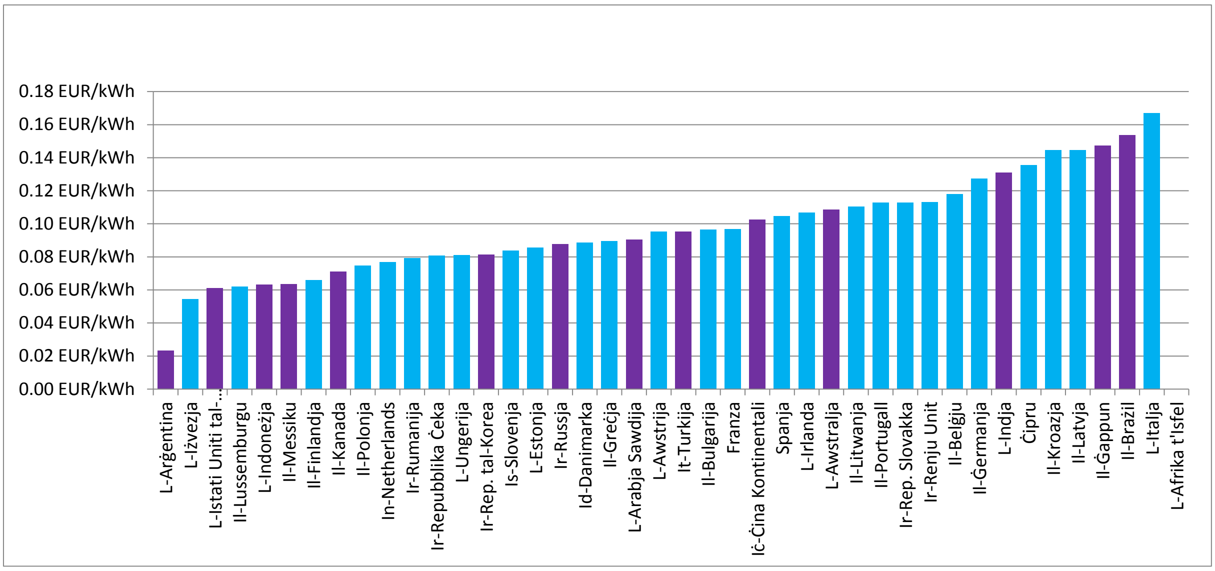

Illustrazzjoni 9 — Prezzijiet tal-elettriku għall-industrija fl-UE u l-G20 fl-2016 — Sors: IMD, Eurostat, CEIC, ACCC

Sar titjib sinifikanti fl-intensità tal-enerġija fl-industrija tal-UE u tnaqqis reċenti fis-sehem tal-enerġija tal-kostijiet tal-produzzjoni. Madankollu, l-industriji ta' pajjiżi oħrajn xi kultant huma iktar effiċjenti minn dawk fl-Ewropa, u prezzijiet volatili jimplikaw li l-esponiment tal-kost tal-enerġija tan-negozji għadu jista' jiddeterjora. Fil-fatt, l-esponiment tal-industrija Ġappuniża u Koreana għal prezzijiet tal-enerġija iktar għoljin għamilhom iktar effiċjenti fl-enerġija; pajjiżi li jipproduċu l-enerġija (ir-Russja, l-Istati Uniti) huma inqas effiċjenti fl-enerġija. Iċ-Ċina hija eċċezzjoni. Għalhekk, naraw mill-ġdid li l-prezzijiet tal-enerġija li qed jogħlew jistgħu fihom infushom ixxekklu l-ispinta għal tnaqqis fil-konsum tal-enerġija u iktar effiċjenza fl-enerġija. Madankollu, tali sinjali tal-prezzijiet jeħtieġu miżuri ta' akkumpanjament sabiex jiffaċilitaw id-dekarbonizzazzjoni kontinwa tal-industrija. Miżuri bħal dawn jistgħu jkunu regolatorji jew finanzjarji, u għalhekk l-iskop għall-intervent tal-gvern b'appoġġ għall-innovazzjoni industrijali jsir parti neċessarja mit-taħlita tal-politika għat-tranżizzjoni tal-enerġija.

3. DĦUL TAL-GVERN MIT-TASSAZZJONI TAL-ENERĠIJA U S-SUSSIDJI TAL-ENERĠIJA

DĦUL TAL-GVERN MIT-TASSAZZJONI TAL-ENERĠIJA

Fl-2016, it-taxxi tal-enerġija miġbura mill-Istati Membri tal-UE ammontaw għal EUR 280 biljun jew 4.7 % tad-dħul totali tat-taxxa. L-importanza relattiva tad-dħul mit-taxxa fuq l-enerġija kienet pjuttost stabbli mill-kriżi ekonomika tal-2008 'l hawn. Id-dazji tas-sisa (li iktar minn 80 % minnhom ġejjin minn prodotti taż-żejt) jikkostitwixxu l-ikbar parti tat-taxxi tal-enerġija.

Importanti li wieħed jinnota r-rwol li għandha t-tassazzjoni tal-enerġija fl-ekonomija. L-ewwel tipprovdi dħul sinifikanti sabiex tikkontribwixxi għall-baġit ġenerali; importanti mhux biss fi żminijiet ta' restrizzjonijiet fiskali. Ishma għoljin ta' taxxi fil-prezzijiet tal-enerġija jistgħu jnaqqsu l-impatt tal-prezzijiet volatili tal-fjuwils fossili; il-mitigazzjoni tal-impatt ta' tibdil mhux mistenni fil-prezzijiet tipproteġi kemm lill-konsumaturi kif ukoll lill-industrija. Barra minn hekk, it-taxxi u l-imposti tal-enerġija jistgħu jintużaw sabiex jamplifikaw is-sinjali tal-prezzijiet biex jiskoraġġixxu ċerta mġiba (bħal konsum eċċessiv ta' fjuwils li jniġġsu jew li jagħmlu ħsara b'mod ieħor). Fl-aħħarnett, id-dħul tal-gvern jista' jintuża sabiex jiġġieled in-nuqqasijiet tas-suq billi jissussidja żviluppi mixtieqa bħal investiment f'oqsma mhux indirizzati b'mod adegwat mis-suq (tal-enerġija). Għalhekk, hemm rabta bejn it-taxxi u l-imposti tal-enerġija, id-dħul u s-sussidji tal-enerġija tal-gvern.

Huwa importanti li fi kwalunkwe diskussjoni dwar is-sussidji wieħed jinnota li hemm bosta raġunijiet leġittimi sabiex isir intervent fis-settur tal-enerġija b'appoġġ finanzjarju jew regolatorju, sabiex jiġu korretti s-swieq imperfetti u sabiex tingħata direzzjoni strateġika fit-tul li ma tkunx ipprovduta b'mod ieħor. Kif innutat hawn fuq, il-ħtieġa li tiġi stimulata l-innovazzjoni f'setturi, materjali jew proċessi ġodda hija raġunament pertinenti ħafna fil-kuntest tad-dekarbonizzazzjoni u t-tranżizzjoni tal-enerġija. B'kunsiderazzjoni ta' dan, huwa possibbli wkoll li jkun hemm sussidji, li saru żejda jew eċċessivi minħabba ċ-ċirkostanzi li jinbidlu. L-UE (u l-G20) partikolarment talbu li jitneħħew is-sussidji ineffiċjenti tal-fjuwils fossili peress li jfixklu t-tranżizzjoni għall-enerġija nadifa.

Is-sussidji tal-enerġija ġenerali Ewropej żdiedu f'dawn l-aħħar snin, minn EUR 148 biljun fl-2008 għal EUR 169 biljun fl-2016, fejn is-settur tal-enerġija huwa l-benefiċjarju ewlieni (EUR 102 biljun fl-2016), segwit mis-settur residenzjali (EUR 24 biljun), l-industrija tal-manifattura li tuża ħafna l-enerġija (EUR 18 biljun) u t-trasport (EUR 13 biljun). Iż-żieda kienet immotivata mit-tkabbir fis-sussidji tal-enerġija rinnovabbli li laħqu EUR 76 biljun fl-2016. Matul il-perjodu 2008-2016, il-kwoti ta' emissjonijiet blaħlas naqsu minn EUR 41 biljun għal EUR 4 biljun, minħabba tnaqqis fil-prezzijiet tal-karbonju u inqas setturi eliġibbli sabiex jirċievu l-kwoti tal-ETS b'xejn.

Ovvjament, f'konformità mal-Ftehim ta' Pariġi, hemm firxa ta' miżuri fil-livell tal-UE u dak nazzjonali, sabiex tiġi ffaċilitata d-dekarbonizzazzjoni u l-innovazzjoni fis-settur tal-enerġija, fl-unitajiet domestiċi u fit-trasport. Madankollu, minkejja dan u l-impenji internazzjonali li saru fil-kuntest tal-G20 u l-G7, is-sussidji tal-fjuwils fossili fl-UE ma naqsux u huma stmati li huma ta' EUR 55 biljun, li baqgħu bejn wieħed u ieħor stabbli fis-setturi kollha u jimplikaw li jista' jkun hemm bżonn li l-politiki nazzjonali u tal-UE jissaħħu sabiex dawn is-sussidji jitneħħew gradwalment**.** Skont l-iktar tqabbil internazzjonali disponibbli reċenti (*data* tal-2015), is-sussidji għall-fjuwils fossili huma saħansitra ogħla barra mill-UE. Is-sussidji għall-prodotti tal-petroleum (prinċipalment it-tnaqqis fit-taxxa) jirrappreżentaw l-ikbar sehem fil-fjuwils fossili.

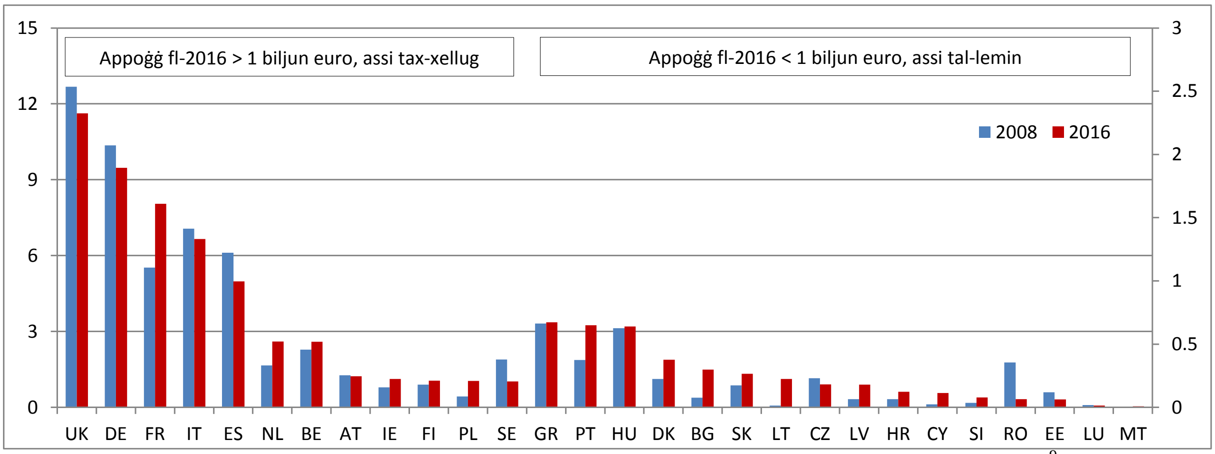

Illustrazzjoni 10 — Appoġġ finanzjarju għall-fjuwils fossili fl-UE- Sors: KE, Trinomics[9]

4. Prezzijiet, kostijiet u investiment

Id-diskussjoni ta' hawn fuq tenfasizza l-impatt li għandhom il-prezzijiet fuq il-konsumaturi tal-enerġija, iżda r-rwol li għandhom il-prezzijiet fil-forniment lill-kumpaniji tal-enerġija bi dħul sabiex ikopru l-kostijiet u l-investimenti tagħhom huwa aspett importanti ieħor. Minkejja l-fluttwazzjonijiet fil-prezzijiet u ż-żiediet fil-prezzijiet, il-kompetizzjoni dejjem ikbar fis-suq Ewropew tal-enerġija, id-dgħjufijiet tad-disinn tas-suq[11] u l-ħtieġa għal investimenti ġodda sinifikanti fissru li s-suq mhux dejjem ikun kapaċi jiffinanzja l-investiment; il-prezzijiet mhumiex dejjem biżżejjed sabiex ikopru l-kostijiet. Għal din ir-raġuni, huwa importanti li jiġu esplorati x-xejriet tal-prezzijiet tal-enerġija u tal-fjuwil fir-rigward tal-kostijiet tal-investimenti tal-enerġija, b'mod partikolari fir-rigward tal-"kostijiet livellati tal-elettriku" (LCOE) li jiġbor kemm il-kapital kif ukoll il-kostijiet tal-operazzjoni li għandhom ikunu koperti. Bħalissa, kif diskuss hawn fuq, jitħallsu sussidji sinifikanti lill-ġeneraturi tal-enerġija, permezz ta' sussidji tal-enerġija rinnovabbli u ħlasijiet ta' mekkaniżmu ta' kapaċità b'mod partikolari, sabiex ikopru kostijiet ta' investiment li mhumiex iffinanzjati minn tranżazzjonijiet kummerċjali normali mwettqa mad-disinn attwali tas-suq tal-elettriku.

Minkejja s-sehem dejjem jikber tal-investiment meħtieġ fil-produzzjoni tal-enerġija rinnovabbl tal-elettriku, il-kostijiet imnaqqsa ta' teknoloġiji bħal dawn, flimkien mal-operat imtejjeb antiċipat tas-suq Ewropew tal-enerġija, inkluż il-kontribut tal-ħażna u l-immaniġġjar tad-domanda li mistennija li jiżdiedu [12], għandhom jirriżultaw fid-dħul dejjem iktar adegwat tas-suq sabiex jiġu ffinanzjati u koperti l-kostijiet tal-investiment tal-kapaċitajiet il-ġodda kollha jew ħafna minnhom, fid-deċennju li ġej. Fl-istess ħin, il-projezzjonijiet tal-prezzijiet tal-fjuwils fossili, il-kostijiet kapitali, il-kostijiet tal-karbonju u l-fatturi tat-tagħbija mnaqqsa jissuġġerixxu li investimenti futuri tal-ġenerazzjoni tal-enerġija tal-fjuwils fossili se jsibuha inqas faċli li jkopru l-ispejjeż (livellati) tal-kapaċità tal-ġenerazzjoni tal-enerġija mill-fjuwils fossili.

---

[11] Ara l-valutazzjoni tal-impatt dwar ir-regoli riveduti għas-suq tal-elettriku ("Inizjattiva tad-Disinn tas-Suq"):

https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/mdi_impact_assessment_main_report_for_publication.pdf

[12] Iktar ħżin u domanda flessibbli se jgħinu sabiex jittaffew il-prezzijiet, b'mod partikolari billi jtellgħu l-prezz meta jkun hemm provvista abbundanti ta' sorsi rinnovabbli varjabbli, u b'hekk jikkontrobilanċjaw l-effett 'l isfel fuq il-prezzijiet li se jkollha produzzjoni mir-riħ u mix-xemx li dejjem qed tiżdied, it-tnejn b'kost varjabbli viċin iż-żero, fil-mument li jipproduċu.

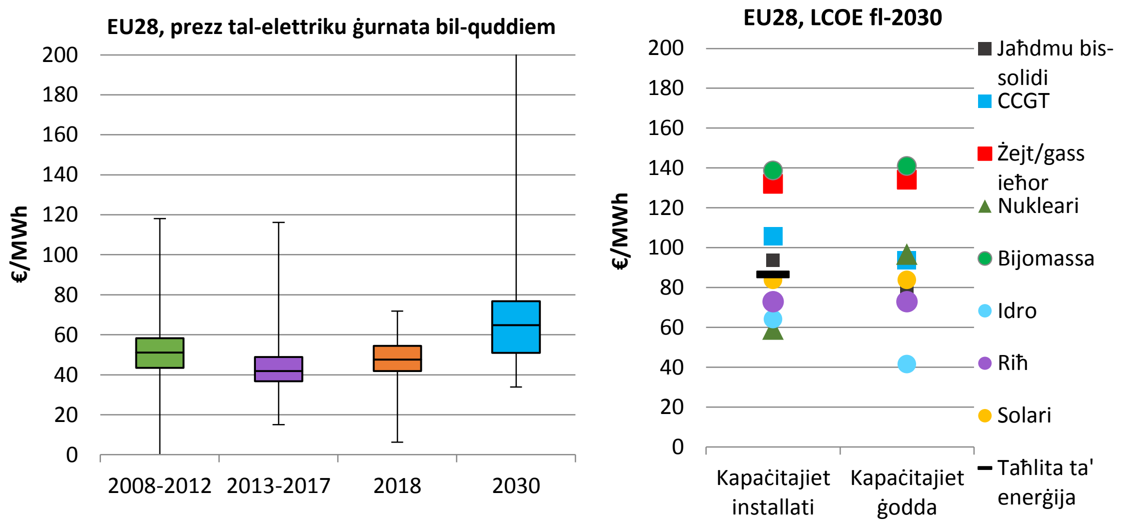

Illustrazzjoni 11 — UU28: prezzijiet u kost tal-elettriku — Sors: Graff tax-xellug Platts, METIS(2030); graff tal-lemin: PRIMES

Nota 1: il-plottijiet tal-kaxxa juru l-minimu osservat f'perjodu partikolari (linja t'isfel), l-ewwel kwartil (kaxxa t'isfel), il-medjan (linja sewda), it-tielet kwartil (kaxxa ta' fuq) u l-massimu (linja ta' fuq).
Nota 2: għal finijiet ta' viżwalizzazzjoni il-grafika tax-xellug għandha limitu ta' 200 €/Mwh [13].
Nota 3: il-kostijiet għall-ħażna u l-interkonnessjonijiet addizzjonali mhumiex ikkunsidrati f'din l-Illustrazzjoni.
Nota 4: il-prezzijiet storiċi huma f'euro kurrenti, il-valuri għall-2030 huma f'euro tal-2013. Ittieħdet il-medja tal-prezzijiet u l-kostijiet fl-EU28.

F'kuntest ta' domanda għall-elettriku li qiegħda tikber bil-mod , u ħażna tal-fjuwils fossili li qed tixjieħ, il-firxa pproġettata għall-prezzijiet futuri tal-elettriku hija simili għall-firxa tal-kostijiet ta' ħafna teknoloġiji tal-enerġija rinnovabbli. Dan ifisser li, lil hinn mill-prezzijiet tas-suq, ikun hemm inqas bżonn ta' appoġġ pubbliku (jew saħansitra l-ebda) sabiex jiġu permessi investimenti fit-teknoloġiji tal-enerġija rinnovabbli l-aktar maturi.

5. KONKLUŻJONI

Dan ir-rapport wera kif il-prezzijiet qegħdin jogħlew u jonqsu b'modi differenti fi swieq differenti għal fjuwils differenti. Fis-swieq tal-fjuwils fossili, il-prezzijiet huma ġeneralment xprunati minn forzi globali jew stabbiliti f'reġjuni globali permezz ta' fatturi li ma tantx nistgħu nikkontrollawhom. Il-prezzijiet globali taż-żejt jogħlew u jonqsu skont il-bidliet fil-produzzjoni tal-OPEC, tal-Lvant Nofsani, tal-Amerika t'Isfel jew tal-Istati Uniti; il-prezzijiet tal-gass jistgħu jsegwu l-prezzijiet taż-żejt jew jinbidlu wkoll minħabba skoperti ġodda jew sorsi ġodda li jilħqu s-swieq Ewropej. Min-naħa l-oħra, l-elettriku, filwaqt li jiġi prodott fl-UE, u prodott dejjem iktar b'riżorsi indiġeni ta' enerġija rinnovabbli, huwa pprezzat skont il-prezz tal-"fjuwil marġinali", ħafna drabi fjuwil fossili bħal gass. Tali esponiment tal-prezz

[13] Il-projezzjonijiet tal-prezzijiet spot huma inċerti u l-prezzijiet attwali jiddependu fuq numru ta' fatturi li diffiċli jiġu mbassra, inklużi l-kundizzjonijiet tat-temp jew avvenimenti imprevedibbli li jaffettwaw il-grilja.

għandu implikazzjonijiet għall-unitajiet domestiċi u n-negozji, iżda wkoll b'mod iktar ġenerali għall-bilanċ tal-UE għall-kummerċ u l-prestazzjoni makroekonomika.

Ir-rispons tal-UE għal din is-sitwazzjoni għandha bosta dimensjonijiet. L-ewwel nett, il-ħolqien tas-suq uniku jgħin sabiex l-UE tiġi protetta minn prezzijiet volatili li jaffettwaw Stat Membru individwali. Permezz ta' interkonnessjonijiet, pipelines tal-gass (fluss fid-direzzjoni opposta) jew terminals tal-LNG, swieq akkoppjati u prezzijiet dinamiċi, il-flessibbilità u l-kummerċ li qed jikber bejn l-Istati Membri jipprovdu lqugħ kontra żidiet drastiċi fil-prezzijiet internazzjonali taż-żejt. Il-konverġenza li qiegħda dejjem tikber fil-prezzijiet madwar l-Istati Membri tissuġġerixxi li dawn l-isforzi qed jagħtu l-frott. It-tieni risposta tal-Istati Membri kienet it-tassazzjoni. Taxxi u imposti pjuttost sinifikanti fuq l-elettriku u l-prodotti tal-petroleum inaqqsu l-impatt taż-żidiet fil-prezz u fl-istess ħin jipprovdu dħul lill-gvernijiet. Dan id-dħul jintuża sabiex tiġi ffinanzjata n-nefqa ġenerali tal-gvern u l-investimenti tal-enerġija għat-tranżizzjoni tal-enerġija nadifa, u jingħata appoġġ lill-unitajiet domestiċi bi dħul baxx jew lin-negozji li jiffaċċjaw kompetizzjoni internazzjonali inġusta. Iż-żieda fil-prezzijiet tal-karbonju tista' ssaħħaħ ukoll is-sinjal tal-prezz sabiex jitħeġġeġ iktar investiment f'sorsi rinnovabbli ta' enerġija, filwaqt li s-sussidji tal-fjuwils fossili huma sinjali fid-direzzjoni opposta u jirriskjaw li jfixklu l-investiment meħtieġ u jippromwovu l-konsum ħali tal-enerġija.

It-tielet risposta tal-UE hija li tiffoka fuq il-kost tal-enerġija għall-unitajiet domestiċi u n-negozji pjuttost milli l-prezz tal-unità. Il-kost ġenerali huwa dak importanti għall-fehim tal-kwistjoni tal-affordabbiltà, u tingħata attenzjoni lill-kwistjoni tal-konsum meta jiġi kkunsidrat il-kost. Jekk hemm skop limitat għall-effett fuq il-prezz, l-għażliet għall-aġġustament — it-tnaqqis — il-konsum huma diġà disponibbli, u l-għażliet sabiex tinbidel it-tip ta' enerġija li nikkunsmaw huma disponibbli wkoll. Dan huwa fejn l-għanijiet tal-UE li ttejjeb is-sigurtà tal-provvista, tindirizza t-tibdil fil-klima u tistimula industriji innovattivi ġodda jingħaqdu flimkien. Miżuri ta' effiċjenza enerġetika, adottati l-ewwel minn negozju (iktar sensittiv għall-prezz), irriżultaw f'negozji Ewropej fost l-iktar effiċjenti fl-enerġija fid-dinja. Madankollu, jeżistu livelli differenti ta' effiċjenza u intensità tal-enerġija madwar l-Istati Membri, u għad hemm lok li n-negozji, speċjalment l-SMEs, isiru iktar effiċjenti fl-enerġija. Għal industriji li jużaw ħafna l-enerġija, l-isfidi huma ikbar anke jekk diġà ttieħdu ħafna miżuri. Madankollu, anke hawn l-industrija qiegħda tipproduċi pjanijiet sabiex tnaqqas il-konsum tal-fjuwils fossili u sabiex tiżviluppa materjali newtrali fil-karbonju u proċessi ta' produzzjoni kosteffikaċi. Għall-unitajiet domestiċi, hemm diversi politiki u miżuri tal-UE sabiex jiffaċilitaw tnaqqis kbir fil-konsum tal-enerġija (filwaqt li fl-istess ħin irawwmu lill-kumpaniji tal-UE li jiżviluppaw materjali, proċessi u servizzi ġodda f'suq globali li qed jikber).

It-tkabbir tal-enerġija rinnovabbli wkoll għandu rwol dirett fil-mitigazzjoni u t-tnaqqis tal-impatt negattiv tal-prezzijiet tal-fjuwils fossili globali inċerti u r-riskji tar-rata tal-kambju. Għalhekk, il-miri ambizzjużi tal-enerġija rinnovabbli u tal-effiċjenza enerġetika għall-2030 li ġew miftiehma reċentement se jgħinu sabiex titnaqqas id-dipendenza tal-UE fuq l-importazzjonijiet tal-fjuwils fossili u l-vulnerabbiltà għal xokkijiet u inċertezza globali tal-prezzijiet tal-fjuwils fossili. Fl-istess ħin, l-effiċjenza enerġetika u l-investimenti tal-enerġija rinnovabbli iwittu t-triq lill-UE lejn il-konformità mal-Ftehim ta' Pariġi u se jistimulaw l-innovazzjoni meħtieġa sabiex tinkiseb it-trasformazzjoni tal-enerġija.

Ir-raba' risposta esplorata f'dan ir-rapport kienet l-istrateġija tal-investiment tal-UE għall-enerġija. It-titjib fid-disinn tas-suq qed jagħmel is-swieq iktar dinamiċi u flessibbli u, b'mod kritiku, iktar kapaċi jiffinanzjaw l-investiment meħtieġ — iffrankar tal-enerġija jew investiment fl-enerġija rinnovabbli — mid-dħul mis-suq pjuttost milli minn appoġġ mill-

gvern. Barra minn hekk, l-istrumenti finanzjarji tal-UE u l-inizjattiva tal-UE ta' finanzjament sostenibbli qegħdin jaħdmu sabiex jorjentaw mill-ġdid is-swieq kapitali globali biex jifhmu aħjar u b'hekk jiffaċilitaw il-provvista tal-kapital ta' investiment għal teknoloġiji, infrastruttura u kumpaniji tas-servizz b'emissjonijiet baxxi tal-karbonju, meħtieġa sabiex itemmu t-tranżizzjoni tal-enerġija. Għalhekk, hemm qafas solidu fis-seħħ, li jvarja minn taxxi nazzjonali sa politiki tal-UE dwar l-enerġija, il-klima u s-suq tal-kapital biex jiġi żgurat li l-prezzijiet u l-kostijiet tal-enerġija tal-Ewropa jevolvu b'mod effiċjenti u konsistenti mal-iżgurar ta' enerġija sostenibbli u affordabbli għal kulħadd.